

VESZPREMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanulóknak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., félfoldal 16 kor. s.b.

Felelős szerkesztő:

Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők.

Azok a szegény Gojsicsok!

Mint a mult kath. nagygyűlés fényes beszédeinek, lelkes eszméinek hathatós visszhangja, úgy hatottak reánk a f. hó 15-én tartott keresztény szociális nagygyűlés illusztris szónoklatai és új szervezkedési törekvései. Igazán szép és üdvös gondolat: egyesüljenek a keresztény erők a társadalomban, fogjon kezét a keresztény szocializmus és a Kath. Népszövetség, valamint a többi keresztény szervezet is, mert hisz azt akarjuk, hogy egy hatalmas keresztény társadalom épüljön eszméink nyomán!

Körülbelül ezeket a gondolatokat ismételték meg és fejezte ki örömet e szép tervek valóra váltása fölött az ország hercegprimása abban a megleghangú levélben, melyet a ker. szoc. nagygyűlés elnökehez, Giesswein Sándor dr.-hoz intézett.

Igazán életrevaló, legüdvösebb gondolat ez különösen napjainkban, amikor a kath. egyesületeknek össze kell fogniok, bármely címük és köztük bármily osztálykülönbség legyen is, há ellenségeink visszaveréséről, a keresztény társadalom megújulásáról van szó.

És erre az összetartásra ma van legnagyobb szükség. — Vagy nem látjuk-e azt a rettenetes korrupciót, mely a társa-

dalom egyes rétegeiben, különösen a demokráta munkás-szervezetekben a szegény emberek pártállásain nemcsak élőködik, hanem valósággal terrorizál is?

Azt hiszem, hogy annak, aki elolvasta az „Uj Lap” legutóbbi számaikat, nem kell kommentár ahhoz, mily rettenetes zsarnoksággal nehezedik a vörös uralom a szegény munkás vállaira. Most már nemcsak hitét, erkölcsét injá, hanem kiszipolyozza filléreit, kiveszi szájából a falatot is.

Arról, hogy micsoda ócsárlások, káromlások folynak minden ellen, ami keresztény, nem is szók, hanem borzadva kell konstatálnom, hogy a munkától, terrorizmustól és hamis elvektől megkeményedett lelkekben a természet, törvényeit, a természetes igazságérzelet is támadják. — Pedig ha jól megfigyeljük, a szegény lelkek mélyén is felfedezük az igazság- és boldogulás érzelmét, ami keresztény vonás még a tévelygőknel is.

Fáj az ember szive, ha arra szegény-üldözött, bojkottált Gojsicsra, Mandákra és a többi férévezetetre gondol. — Mi volt Gojsics bűne? Csak az, hogy igazságot mondott, hogy alapjában becsületes, elvű volt, no még még az is, hogy keresztény volt. — Gojsics lerántotta a leplet a vörös vezérekről és borzasztó, ami ott szemek

elé tárul! Most már a munkások is panamáznak? Dehogy, — a vezérek. És mert a vezér urak pénzkezelése, sőt csapán akaratuk ellen a szegény Gojsics meg mert mukanni, üldözték, rágalmazták. — Ő azonban bátran szemükbe vágta nagygyűlésükön: „Szabálytalansággal vádolom az egész vezetőséget”.

Talán megrendültek, meghunyászkodtak e rettenetes vádra? Nem. Jöttek a „csirkefogó” és más diszitő jelzők, a megbotozás és végül, ami a legborzasztóbb: a testvériség és szabadság hirdetői kimondták: „Gojsicsot éhhálába kell kergetni”.

Ott van a Mandák-Dvorcsák ügy. A szegény Mandák ellenőr volt és mint ilyen kénytelen volt a szabálytalanságokat látni. És midőn igazát a központi vezetőségnek kereste, testvérei bojkottálták, sőt mert a gyár engedélyével mégis köztük dolgozott, orozva élete ellen törtek. Erre ő visszatért családjához és többé nem dolgozhatott.

No ha még ez is szabadság, ez is egyenlőség és testvériség, akkor ez valami új dolog, mely párját ritkítja az emberiség történetében és ellentmond minden emberi érzésnek. — De hogy milyen a vezér urak emberi érzése, bizonyítja az a sok száz korona, amit a beteg munkások istápolása helyett, szeszélyeik és barátságaiak szerin

Santa Rosalia

Palermó védszentje.

Palermó, 1914. febr. 8.

Itt ülök a Foro Umberto I. márványpadján. Elöttem a végtelen tenger. Hullámfodrai enyeleget simulnak az előttem horgonyzó osztrigás sarka kecses testéhez. Fölöttem a felhőben ég azur boltozatja. Merengő lelkem szárnyat ölt és viszi gondolataimat az imádott hon felé.

Mondhatja nekem, évezred óta zengheti Pindar, hogy „A halandók legszebb városa Palermó”. Irhatott dicshimnuszokat róla Homer, Vergilius, Ciceró és Schiller. Meríthette szépségéből inspirációját Mignonn dalához Göthé, mikor a Musa csókjától édes versét írta:

„Kennst du das Land, wo die Zitronen blühen”,
„Im dunkel Laub, die Goldorangen glühen”
„Ein sanfter Wind vom blauen Himmel weht”,
„Die Myrte still und hoch der Lorber steht?”
„Kennst du es wohl? — Dahin, dahin”
„Möcht ich mit dir, o mein Geliebter, ziehn!”

Nem, nem, az én lelkemben csak egy gondolat él, szivemet egyetlen vágy dobogtatja: repülni hozzád, kebledre omlani imádott szép hazám!...

Még vízespoharamban úszik az Afrika partjáról magam kezével letört gyapotfa virága. Bimbójának sötét csontos kelyhe ropogva enged a hópelyhes duzzadó szirmoknak, melyek a napsugár izzó csókjára ott fejlődnek a természet legcsodálatosabb virágjává szemem előtt; még érzem illatát a keblemre fúzótt tarka csokornak, virágait csak az imént szedtem az ezer színben pompázó mezőkön; nem tudom, tavasz-e, nyár-e, ami itt

körülvesz, de az édesen sutogó szellő, a csicsergő madárdal, a nöp perzselő melege, — hidegen hagyja mind-mind szivemet. Ezerszer szebb nekem az én édes magyar hazám hóval borított hegyeivel, rónáival, — jégpáncélos tavaival, folyóival, de a szeretetnek lazzal a melegével, amely csak magyar szivben fakad.

Egy dolog mégis megragadta itt lelkemet és mély hatással volt rám: ez a nép vallásossága. Rómát kivéve sehol sem láttam olyan szép templomokat mint Palermóban. És ezek a templomok mind ósrégi épületek. Sok közülök a Krisztus u. második századból való Templomlátogató utamon különösen megragadta figyelmemet, hogy mind-egyikben találtam egy kápolnaszerű fülkét, melynek falai sűrűn tele vannak aggatva aranyból, ezüstből vert szilázalt virágokkal. Az oltárkép körül pedig örökké égnek a szálas viaszgyertyák.

Ennek az oltárképnek mása ott van minden boltban, minden lakásban. Ott van az utcák sarkán, a házak falán éjjel-nappal kivilágítva. Még a Mária kultusznál is nagyobb az a tisztelet, amellyel ezt a képet körülveszik.

Kit ábrázol ez a kép?

Érdeklődésemre csakhamar megtudtam, hogy az *Santa Rosalia*, Palermó védszentje.

Továbbra és most már egyre élénkebb érdeklődésemre, a nép ajkáról hallott sok olyan legenda-szerű adat birtokába jutottam, amelyek egymással való értelmi kapcsolataiból nem úgy domborodik ki *Santa Rosalia* fenségese alakja, mint én azt a szentek életéből ismerem.

A századokon át egymást követő generációk ajkán apáról fura szállt olyan adatok ezek, amelyek lassan a népköltés középpontjává avatták *Santa Rosaliát*.

Leírom Palermó védszentjének legendáját úgy, ahogy itt a nép hitében él:

Élt egyszer egy királyi vérből származott, nagyon szép és nagyon kegyes életű leány Palermóban. A királyiak egész serege rajongta körül, de ő kijelentette, hogy nem megy férjhez soha, mert ő már el van jegyezve a Mindenható akaratára szerint. Történt azonban, hogy fontos országos erdekek erősen előterbe hozták a királyi vérből származó Rosalia, — így hívták a leányt, — férjhez menetelének kérdését. A jámbor életű leány meghajolt az udvar- és nép akarat előtt. Kitűntek a mennyegző napját. Együtt volt a fejedelmi nász-nép, csak a menyasszony hiányzott még, akit fényes, ragyogó menyasszonyi ruhájában térdre borulva, imára kulcsolt kezekkel talált udvárhölyge a nagy állótűkör előtt. Ászelleműlt tekintete a megdicsőülés kifejezésével meredt a tükörbe. A fennsleges jelenet hatása alatt nesztelen léptekkel közeledett az imádkozó felé. E pillanatban megbűvölve látja, hogy a tükör nem a térdeplő menyasszony, hanem a keresztre feszített Krisztus alakját tükrözi vissza. Rohan a násznép elé s a megilletédestől eicsukló hangon mondja el, amit látott.

Fut a fejedelmi nász-nép a menyasszony szobájába, de az már türes, Rosaliának nyoma veszett, többé nem látta senki őt.

A nép legendáját a történelmi események találkozása a következő adatokkal támogatja: Rosaliának atyja Sinibaldó volt, aki verokonságban volt Nagy Karollyal, I. Rogerttel és V-ik Henrikkel, akinek felesége Costansa az ő testvéreje volt. A néphitnek Rosalia körülfont szála Costansánál kapcsolódnak a myrtus koszorúval örökre eltűnt Rosalia legendájába. — Costansa ugyanis az utolsó normann származású királyi sarj volt, aki 1198. nov. 27-én halt meg Palermóban.

osztanak szerencséseknek délszaki üdülésekre, persze igazolványokkal.

Nem látják-e keresztény munkástevéreink, de meg a nem keresztények is, hogy a „demokrata”, a „népbarát” szép jelzők csak címek, melyeket tettekkel hazudtolnak meg? Nem látjuk-e, hogy a szocialis szabadság és a népboldogítás örve alatt az a szegény munkás a legnagyobb rabszolga, ki heti 94 fillért, évi 48 kor-nál többet fizet csak azért, hogy közük tartozhassék és dolgozhasson? És ha mégis igazságát keresi, meghalhat éhen. Szomorú jog és igazság ez! Pedig így van!

Miért is nem fordul ellenük a társadalom jó erze, miért nem néznek rájuk az illetékes faktorok, mikor a miniszterileg jóváhagyott alapszabályok ellenére a politikai célokra is szedik a munkáspénzt?

Azok az előnyök, melyeket a keresztény Magyarország a demokrata törekvésekből nyert, elenyésznek a sok visszaélés, lelketlenség, hitelenség és erkölctelenség mellett, miket hirdetnek. Különbö a mi jót ők akarnak, azt mi is akarjuk és követeljük, így pld. a mező munkások, a cselédek helyzetének javításából kivette a részét a ker. szocializmus is.

Végül is egy gondolat jut eszembe, melyet az egyház feje mondott: Ujítsunk meg mindent Krisztusban! Igen, szervezzük a társadalmat a legnagyobb társadalmi Szervezőnek elvei szerint. Fel azt a keresztet, melyet úgy sem írhatnak ki, akárhányan botránkoznak is rajta, akármennyien megbotlanak is benne, mert a nyomán fakadt az igazi kultúra, civilizáció és haladás, az igazi szabadság és testvériség és főképp az emberszeretet. Hisz akkor is szerezhetünk munkát, akkor is segíthetjük betegeinket!

És vegyük pártfogásunkba azokat a szegény üldözötteket is, mutassuk meg, mi az igazi ker. szocialis testvériség.

Igazán udvozoljuk a keresztény egyesületek szervezkedését és nagy jövőt várunk tőlük. Ha valóban komolyan kitartanak, — ami már annyira óhajtott volna — lesz is eredmény. Mert mi lesz a társadalom

hasznos munkásaiból, ha boldogulás helyett az üldözötetés és csalódás keserű tudatával kell nyugalomra hajtaniok fejüket?!

Dragovics István.

HIVATALOS RÉSZ.

Pályázat. A lemondás folytán megüresedett *lajoskomáromi* róm. kath. kántortanítói állásra pályázatot hirdetek. Javadalmazás: két szobás lakás mellékhelyiségekkel és kerttel. 15 hold szántóföld, ebből 8 és fél holdat a hitközség munká. Párber, lélekpenz és papenz címen 104 K. Párber gabona — buza és rozs — összes értékben 250 K. Stóla 16 K, a többi államisegélyből. Köteleesség: összes kántoriak — beleértve a szokásos heteköznap i orgonálást is — végzése és összes tankötelesek tanítása. Pályázati határidő és kántori magyar- és német próbaénekelés után választás *március hó 5-én*. Az utkölség nem térített meg. A Gondviselés-alapba beiratkozni kötelező. A német nyelv tudása előny. A pályázók szükséges okmányokkal felszerelt kérvényeiket a lajoskomáromi rk. plebániára címezzék.

Pályázat. *Bakonygyepes* fiókközségben (ajkarendeki plebánia, Veszpremm.) megüresedett kántortanítói állásra pályázat hirdetetik. Javadalmaz: Rendes lakás házikerttel. Párber címen minden házaspár-tól 1/2 pozsonyi mérő rozs, értéke 90 K; 2 öl tüzifa, értéke 60 K; 3 kat. hold szántóföld, beréteke 90 K; ezen összegek felé tanítói, fele kántori, 1200 □-öl közös legelő, ismétlősök oktatásáért 20 K; szena-penz 10 K; a többi államisegélyben. Stóla-jövedelem 20 K. Tannyelv magyar. Választás március 2-án. Kérvények az *ajkarendeki* plebánia-hivatalhoz, (u. p. Bakonygyepes Veszpremm.) intézendők.

Szegény ügyünk.

A veszprémi Szent Vince-egyesület „beszámolóját” f. évi február hó 17-én tartottuk meg. A gyűlésen megjelentek a kör i elnökök, titkárok és működő tagok közül sokan. Jelen voltak Pátlz Jenőné csapostéri körelnök, dr. Cholnoky Ferencné jeruzsalemhegyi, dr. Közszeghy Józsefne vásarteri, Pechl Antaine cserhati, Wetzl Lajosné temetőhegyi, Nagy Jvanne helyettes temetőhegyi elnökök, továbbá Hordóssy Endréné, ki a belvárosi körelnökséget helyettesíti, özv. Molnár Kalmanne, Kerényi Andorné, Juraszek Jánosné, Schmidt Lajosné, özv. Redey Ferencné, Szalay Ferencné, Csendes Aladarné, özv. Buday Jánosné, Danderer Jánosné, stb.

A körök elnökei negyedévi elszámolása rendben találtattak és bemutatattak. A beváltott utalványok is megfeleltek. Az anyag készen van.

Dr. Molnár Dénes Szent Vince-egyleti pénztáros az 1913. évi számadást, a levelbeli és kiadasi okmányokat mutatta be.

hozzák a nép életébe, de a vallásos hit nem erősítette az összetartozás kapcsát közöttük, miglen 1624-ben a Mindenható, — pusztító járvány alakjában, rettenetes csapást mért rájuk. A fekete halál inar több mint felet elpusztította Szicília népének.

Ekkor történt, hogy egy vadász járt a Pellegriño hegyen. Kerülte fegyvere végét a vad, ellenben egyszerre csak szemei előtt állott a myrtus koszorús, menyasszonyruhás Rosalia és szólt a következőképpen: „Jambor életű lakója a városnak, menj, siess a palermói ersekhez és mond el neki, hogy Rosalia csontjai a Pellegriño barlangjának sziklával fedett fülkéjében vannak. Hordják körül ezeket a csontokat a város utcáin és a pusztító fekete halál nyomban meg fog szűnni.

Rosalia csontjait a jelzett helyen csakugyan megtalálták. Unnepélyesen koporsóba tették és Palermó utcáin körülhordozták. Erre a pestis teljesen megszűnt. Ellenben a vadász, aki Rosalia üzenetét az ersekhez vitte, — harmadnapra meghalt.

Ma már fényes kápolna áll Santa Rosalia tiszteletére a Pellegriño. Csontjait 650 kilogramm súlyú, remek ezüst koporsóban őrzik a palermói dombban. Innen viszik körutra a városba az ezüstkoporsót minden év július 15-én, Palermó legnagyobb ünnepe. Ez az ünnep regebben öt napra terjedt, de ma már csak egy napig tart. Fénypontja a kórmenet, központjában a hat és fél métermázsás ezüst koporsóval. Ezelőtt külön ezen célra készített diszkocsin vitték a koporsót, de a kocsi kerekei mélyen bevesődtek az uttestbe s a kocsik elakadt, azért újabban erős, hosszú gerendákon viszik körül. 300 erős ember veszi vállára a gerendákra helyezett nehéz koporsót, amely 16—20 □-m. területű erős deszka padlózat közepén

A nyomor okai.

A szokásos ülés előtti ima után az intézmény céljáról elmékedtünk. A szegénységnek, nyomornak és nélkülözéseknek egész tömege lepi el a vidéki városokat is. A bajok okáról a mostoha idők, az ipar és kereskedelem pangását jelzik. Van valami ebben is. De főoka az általános elszegényesedésnek az a fékezetlen élvezetvágy, a sorsával való melegegetlenség és az ebből származó feneketlen irigység mindazok iránt, kik rendezett körülmények között élnek. A pompa szeretet, cifraság utáni hajszja, mértékelen költsékezés koldussá teszi az országot. De mi az oka ennek az elfajzott gondolkodásnak és viselkedésnek?

Az bizonyos, hogy valami nagy megrendülésen ment át a tömegek gondolkodása. Eddig is voltak szegények és gazdagok, sőt elvi meggyőződésnek tartottuk, hogy a szorgalmas, munkás, takarékos ember kellő kitartással vagyonosodik és megfelelő jöletre tesz szert. Mert morál volt az emberek többségében és a felebarátunk kárára, annak romlására és pusztítására nem törekedtek. Elítélte a közvélemény, ha valaki az embertársa kifosztásával iparkodott magának gazdagságot szerezni.

És most? Fent és lent egyaránt más a vélemény. A felsőbb tízezer hirdeti, hogy az erő, az ész nem korlátozható. Természettadta hatalmával mindenki szabadon rendelkezik. Elv tehát, hogy aki bírja, marja, ami nem más, mint szabad kizsákmányolás. Ennek következménye, hogy nincs lelkiismeret, nincs igazság és nincs irgalom. De van helyette jelhetetlen önzés. A mostani óriási vagyon-Cimborázók tömege így keletkezett, de a panamák végtelen sora is.

A szegény munkásosztályokat ugyanazon elv vezeti, csakhogy más név alatt. Tudják, hogy a világon a szegények képezik a többséget. Ha már mindenütt a tömegben, a masszában, a többségben van az erő, miért ne használnák ők is fel a természeti jelenségnek e hatalmát? A munkások tömörödéseinek tehát szintén az az elvi állaspontja, hogy benne akkora hatalmat bírnak, amellyel a mostani nagy vagyon-differencia kiegyenlítésére hozzáfoghatnak. És miután a tömeggondolkodásban is az önzés az uralkodó, az ő új világrövidjék helyreállítására is csak erőszak, vér, ember és vagyonpusztítás áran érhető el. Mert ahol nincs felsőbb, ideális lelki motívum, ott kegyelem, részvét és bocsánat ismeretlen fogalom.

Lám a mostani idők két nagy tábora a pénzszerezés kategóriájában egyesül. De nincs köszönet benne, nem produkál melegegetedést és boldogságot; csak rontanak és pusztítanak. A liberális tefogásu művelt elem és a nyers erőre támaszkodó szociáldemokrata végeredménye tehát erőszak, békéltenség és borzalom. A mostani siralmas állapotok tanuskodnak róla.

nyugszik. A koporsó körül ezert a deszka padlózatot 25—30 ember lejt fímbaló táncot, mert a néphit azt tartja, hogy S. Rosaliát táncoltatva kell körülhordani.

Igy él a néphitben *Santa Rosalia* legenda. Kiegészitem ezt, — nem a nép ajkáról, hanem palermói uri emberektől hallott alábbi esettel:

Néhány év előtt elhatározta a magisztrátus, hogy Santa Rosalia barlangját, az idegenforgalom emelése céljából egy siklóval teszi könnyebben megközelíthetővé. A mérnökök megjelölték a fogas vasut utját, tömérék anyagot, számszámokat szállítottak a helyre, több száz mesterember készült másnap megkezdeni a munkát. Az értékesebb mérnöki eszközöket Santa Rosalia barlangjában helyezték el. Őrizetére egy fiatal munkást rendeltek ki. Ennek a fiatalembernek nem jött álom a szemére. Egyszerre előtte állott Santa Rosalia és szólt ilyenképpen: „Mond meg a palermóiaknak, hogy ne fáradjanak a fogas-vasut építésével, mert úgy sem fog az sikerülni nekik. Ha én feltudtam jönni gyalog a Pellegrińóra, jöjjenek fel azok is gyalog, akik miattam akarnak a hegyre jönni.

A fiatalember elmondta másnap Santa Rosalia izenetét és miként a vadász, aki először látta Santa Rosaliát, — ő is harmadnapra meghalt.

A mérnökök nem találtak alkalmas utvonalat a Pellegrińói sikló megépítésére. A hatalmas bazalt kő, amely máskor tüzet szikrázott a munkás csákánya alatt, most a mérnök szerzőmáinak érintésére homokként omlott szét.

Santa Rosalia hegyére nem lehet siklót építeni. Az építés tervét elkellett ejteni...

Czike Ferencné.

A normann dinasztia származás fajanak lombosítása lehetett tehát az a fontos államérdék, amely Rosalia hazasítását követelte.

Nagy hatással volt Rosalia esete unokafivérére: II. Vilmos királyra is, aki ekkor határozta el a nagy-szerű moureali- és palermói dom építését, ezeket a bamulatosan szép és több mint 1800 esztendő óta a normann-arab építkezési modernak ma is teljes egészben pompázó és az egész világon egyedülálló remekkeit.

A moureali érseki templom beiseje 120 m. hosszú és 40 m. széles. Alapjától boltozataig mozaikkal kirakva. A legdiszkrebb keleti szinpompa olvad fennséges harmoniába az aranyoztaik alapra rakott képeken. Az ő- és új testamentumból vett 43 jelenetet ábrázolnak a nagyszerű mozaik képek, melyek teljes 6000 □-m. területet foglalnak be.

Rosalia eltűnése óta másfél évezred viharzott át Palermón. Byzanciák, görögök, normannok, arabok, görögök, dóriák kulturát teremtő századai, — utólerhetetlen művészete, hol alkotott, hol rombolt Palermóban.

Héllas és Xerxes, a hoheustaufok, spanyolok és anjouk hadjáratai rommá dulták az egykor millió lakosú Palermó nagy részét, — de ami megmaradt, a művészetnek két évezredes, utólerhetetlen dicsőségét hirdeti ma is.

Az egymással lassan megféro konglomerát népelem letelepedéséből századok folyamán olyan ethnográfiai typos keletkezett itt, amely magában egyesíti az arab, görög, normann, spanyol és olasz köznép minden jellegzetes sajátosságát. Nyelvük, olasz, de teljesen elűt a kontinensen élő olaszok nyelvétől.

A nyugalmasabb századok békét, megértést

A menekülés útja.

Mi kell tehát, hogy az ember fent és lent megelégedett legyen? Ha azt mondanám, hogy légy vallásos keresztény ember és élj annak rendje és módja szerint erkölcsös életet, akkor elfordul az egész úgynevezett művelt társadalom. Ilyen áron, a világi javak legelvezetesebb fajtájának nélkülözéséről nem akarnak lemondani. Pénz, aranyborjú és élvek nélkül nem képzelnek boldogságot.

Mondok tehát mást.

Ha már nem akarnak a szerietelt természet törvényeitől tagítani, hat ertsek legalább jól azt, amit a szabadd gondolkodók és hitetlenek a természet törvényeiről vallanak. Mert igaz, hogy a nagyobb állatai a kisebbet falja és pusztítja, és hogy az erőhatalom ily alakban érvényesül. De hol látjuk azt, és hol fordul elő az a rendszer, hogy az állat a saját fajtát pusztítja és emeszi? Nálunk embereknel, ezzel felruházott lényeknél dui a nép nép ellen, nemzet nemzet ellen, kaszt a kaszt ellen, gazdag a szegény ellen és fordítva. Világos, hogy itt nem a természetben van a hiba, hanem az emberben, mert nem az ösztönt kell követni, hanem a józan eszünket, mely a Teremtő akaratában, Isten óriási szeretetében látja az utmutatót.

A keresztény világnézet azt mondja, hogy mi testvérek vagyunk, és pedig egy Mindenható Atyának gyermekei. Mihelyt a kellő felebaráti szeretet álláspontjára helyezkedünk, megindul a kibontakozás fonala nép és nép, ember és ember között. A keresztény kultúra már 2000 év óta munkálkodik ezen irányban. Ahol ez igazán átjárja a szívet, ott megszűnik a nagy ellentét az ember és ember között. Mert a gazdag nem hagyja cserben és nem fosztja ki a gyengét, a szegény is nyomorult pedig biztos támasza mellé simul és megnyugszik Isten akaratában. Tudja mind a kettő, hogy egymásra szorulnak és hogy egymás békéjét, boldogságát ez a kölcsönös ösztönös szeretet, gondoskodás és figyelem biztosítja. Világos tehát, hogy a Krisztus által hirdetett főparancs az ütköző pont; nélküle az emberiség béke és megelégedés utáni vágya nem realizálható.

A világ fennállása óta mennyi kísérletet tett már az emberiség a földi béke és boldogság kérdésének megoldására. Most is egyre mesterkednek mindenfelé. Bölcsészek és kormányférfiak. Hiába nincs más út, mint amelyet az Ur Jézus mutatott és amelyet már millió és millió jóakaró emberek megtaláltak: az igazi karításban, az ősi felebaráti szeretetben.

Ezen az uton haladunk mi is, mikor a sok jószívű adakozó lélek adományát a szegény, öreg, beteg, hibás testvéreinknek átadjuk. Hogy lássák és érezzék az ertők dobogó szívek lüktetését és szeretetre fakadjanak ők is Isten és jötevők iránt.

Elszámolás.

A Veszprémi Szent Vince-egyesület jötevőiről a következőkben számolunk el.

Első helyen áll Ó Eminenciája Bibornok-Püspök urunk, ki március 19-én 1000 koronát, 400 köbméter fát, január 3-án 1000 koronát és 5-én ismét 800 koronát adott a Szt. Vince-egyesületnek. Összesen kaptunk tehát 6800 koronát. mgos Kránitz Kálmán felsz. püspök úról 500 koronát, későbbben 180 koronát, Reifer Gyula apátkanonoktól 600, később ismét 300 koronát. Redey Gyula nagyprepost úról 100 koronát, Rosos István kanonoktól 150 koronát, dr. Molnár Dénes apátkanonoktól 100 koronát, a plebánostól 500, későbbben ismét 100 koronát, Kádár Gyuláné urhölgytől 10 koronát. Összesen 9740 kor. Isten áldja meg a jószívű adakozókat.

Kiadások. Kiosztottunk 1841 kenyér utalványt, 8619 liszt utalványt, 5025 bolti utalványt, 2402 zsir utalványt és 1281 fautalványt. Összesen 17887 étel és 1281 fautalványt. Az étel utalványokért fizettünk 5366-10 koronát, a fa értéke 4400 korona. Összes kiadások tehát 9766-10 kor.

A körök szerint így osztott szét az ajándék: A belvárosi körnökségben osztottak 775 étel és 70 fa utalványt. A cserháti körnökségben 2163 étel és 250 fa utalványt. A vásártéri körnökségben 464 étel és 37 fa utalványt. A jeruzsálemhegyi körnökségben 5414 étel és 312 fautalványt. A temetőhegyi körnökségben 5273 étel és 318 fautalványt. A csapószéri körnökségben 3998 étel és 294 fa utalványt.

Megbízásra kiosztottunk még 100 koronát 20 szegénynek; a főt. káptalan megbízására 995 koronát 477 szegénynek és Reimer Gyula apátkanonoktól 600 koronát 12 szegény közt.

A számvizsgáló bizottságban szerepeltek: dr. Kőszeghy József, Kerényi Andorné és Hordossy Endréné urhölgyek. A számadás rendben találták, aláírták és a közgyűlés a szokásos felmentést megadta. Tiszta készpénzbeli ételre való bevétel volt 8908 60 koronát; kiadás 5300 kor. Marad az 1914-ik évre 3607 80 kor.

Köszönetet mondunk az összes jötevőknek a nagylelkű adományokért. És ösztöné hálával tartozunk az összes körnököknek és buzgón működő hölgyeknek, kik önfeláldozással bonyolították le a farszót látogatásokat, utalvány kiosztásokat és szives utbaigazításokat. A jó Isten áldja meg erte.

Ádám Iván.

Vásárcsarnok.

A hentesek, akiknek a piacrendezés miatt sátraikkal már annyiszor kellett egyik helyről a másikra hurcolkodniok, azon kérelemmel járultak a városi képviselőtestülethez, hogy a város építtesen részükre ledett árucsarnokot, s ők azt méltányos árért bérbe veszik.

A városi tanács mindenekelőtt az építészeti bizottságot hívta össze, hogy ezen ügy közegészségi, mint építészeti és városfejlesztési tekintetben fontos kérdésről nézve, a szakértők véleményüket nyilváníthassák.

Az építészeti bizottság tagjai elismerést érdemlő buzgalommal vettek részt a kifejlődött vitában. Abban a bizottság tagjai mind egyet érteket, hogy a huszárutast ily üdön-kopott sátrakban nem tartják helyesnek, még pedig első sorban egészségi szempontból, mert az utca felvert piszkos pora és a legyek belepik a húst, maszret nyári hőségben a szabad levegőnek és a nap erős sugarainak kitett húsmezők hamarabb romlásnak indulnak, s mert ilyen sátrakban a húsmezők hosszabb ideig romlás nélkül való eltartásáról kellő hűtőkamarákkal gondoskodni nem lehet; végül azért sem, mert a drága pénzen megszerzett közteret a piszkos ponyvas sátorok disztelenítik, változásos falusias színezetet kölcsönöznek az egész környéknek.

Nézeteltérés csak a kivitelre nézve merült fel. A bizottság tagjai közül egyesek azon véleményben voltak, hogy a piactér közepére lenne építendő egy vásárcsarnok, ami legalább 60 ezer koronába kerülne.

Molterer János, az államépítészeti hivatal főnöke igen beható, rendkívül tanulságos felszólalásával azonban teljesen igazolta, hogy ezen megoldás nem lenne szerencsés, mert a tervbe vett épület a nap sugarainak teljesen kitéve levén, sem a hűtőhelyiségeket nem lehetne célszerűen felállítani, sem pedig a húst a gyors romlástól nem lehetne megoltalmazni. A térnek vásárcsarnok számára való lefoglalását sem tartja helyesnek.

Javasolja, hogy oly helyre helyeztessenek el a huszárutast csarnokok, ahol hátulsó részük a partba jutva, a hűtőkamarák a föld alá kerülhetnének, ilyen hely volna az Anyos-utcai lejáró oldala, továbbá a takarékpénztári lejáró domboldalán és a várba való feljutásnál az iparskola földszintes helyiségei.

Dr. Csokolay Ferenc körházi főorvos a hentesüzleteknek így többfelé szetosztását azért nem tartja célszerűnek, mert a hentesek elégedetlenek lennének, miután egyik hely üzleti szempontból előnyösebb a másiknál, s a kevésbé előnyös helyre beosztottak folytonosan panasszal állnának elő. A tér közepére épített vásárcsarnokot szintén nem tartja célszerűnek, sem egészségi, sem szépitési, sem városfejlesztési szempontból. A nap hevének állandóan kitett épületben a husz éppen úgy hamar romlásnak indulna, mint addig, annál inkább, mert hűtőkamarákat sem lehetne ott elhelyezni, miután a leg azokban is csak mihamarabb olvadna. Azt sem tartja helyesnek, hogy a drága pénzen és sok külföldemmel megszerzett teret ismét beépítsük.

Javasolja, hogy a Wellner féle és azzal szemzedős házak szereltessek meg e célra, s ott árkadók alkalmazásával létesítsék a vásárcsarnok. Ez jóval kevesebb is fog kerülni, és célszerűbb is, mert itt az összes hentesek helyet találnak, naptól is az utca porától védett helyen, a központon, az eddigi helyükhöz közvetlen közel lennének, s a hűtőkamarák is célszerűen a háttérben elhelyezhetők lennének. A környező házak tulajdonosai sem panaszkodhatnának, akik mint tudjuk, a tér létesítésére elég szép összegeket adtak, azon reményben, hogy az a tér újra be nem lesz építve, mert házaik elé u épületek nem kérlénének, sőt

a házaik értéke emelkedik, ha a környezetükben nyitott üzletek keletkezének.

A bizottság többsége ezen terv mellett foglalt állást, s ennek értelmében lett a városi mérnök megbízva, hogy az illető telek tulajdonosokkal érintkezésbe lépve, a költségekre nézve szeressen biztos adatokat, s egyuttal a henteseket is értesítse a tanács a tervről, hogy ők is a saját szempontjukból szöghassanak a tervhez.

Megjegyezni kívánjuk itt még, hogy az eddigi megállapodások szerint a piacteret már legközelebb planirozni és rendezni kívánja a tanács és a tér közepének fásítása szintén tervbe van véve.

Ezen tervvel kapcsolatosan úgy értesülünk, hogy fel fog vettetni az a terv is, hogy a Wellner háztól befelé nyuló zegugos köz valamiképpen szintén ez alkalommal szabályoztassék, sőt esetleg ott egy lépcsőzetes lejáró létesítsessék a Buhim-völgybe.

Az új polgári perrendtartás.

A történelemben minden kornak van valamelyes olyan egyéni karaktere, amiről elnevezik. Van lovag kor, vallási villongások kora, a forradalmak kora stb. A mi korunkat bátran lehetne „a sietés” korának nevezni. A gőzvonat sebessége nem elég a sietős embernek és fiatalja a villamost. Ez se elég sürgős járásu; ennél is nagy a közeg ellenállás és sokszor meg kell állania, hogy az utasok fel- és leszálljanak. Feltalálják hat a repülőgépet, amelyik egyenesen odavisz, a hova az ember igyekszik. (Az igaz, hogy még gyakori az eset, amikor a sirba viszi a rajta ülőt; de a tétel akkor is igaz, mert ugyan kimondhatná el magáról, hogy földi utjának nem ott van a végállomása.)

Erről jut eszembe néhai való jó öregapának zsörtölődése, ha a nagy néha kézbe kapott gyepővel gyorsabb kocogásra tudtam rogatni ket öreg lovát.

— Ne siess, nem akarok még a világ végére érni.

Mintha bizony Szentgyörgy volna a világ vége; ahová Szemerjéről poroszkalunk kukoricát eladni! Én bizony bolondos kamasz fejből mosolyogtam rajta. Nekem akkor még a világ vége ugy tetszen, mintha onnan az ember felogathatná a labat és csodálkozna azon, hogy tovább nincs semmi.

A mi sietős korunkban, de legkivált az utolsó öt esztendőben az igazságügyi törvény öreg gebét oly gyors mozgásba hozták, hogy gyanút fog az ember: vajjon nagyapó rajt ül-e a kocsin, avagy talán elszunyadt az öreg?!

Olyan gyors egymásutánban jönnek a törvények, hogy az egyiket még meg se köstolta a jogász, már ott van előtte a másik és azt megint rnas és megint más követi.

Nagy urak ebédjein szokott a fogás olyan gyorsan változni. Még jóformán meg se köstoltad, amit kivétel és már elveszik a tányérodát és tesznek helyette mást, mert már jön a fácán után a parlat. És amire megtaláltad, hogy melyik izlele leginkább, már is vége az ebédnek. A mire meg is szólat egyszer valaki.

— Hej, kegyelmes úram, de kár ez! A sok jó bort itthagyni!

Diktum-faktum, ugy van az ember, hogy a fiatal daru meséje jut eszébe a nagy sietés láttán. Megnyugtató azonban nagytudományu igazságügy-miniszterünknek bölcsessége. És a törvények alaposságának észlelése is megnyugtató afelől is, hogy öreg daru vezet a csapatot és így aztán eszébe jut az embernek az is, hogy szürke verebeknek az öreg daru tempója is fullasztó lehet.

Mindezt csak azért mondtuk el, mert ha nem félheli ember delutánonként egy 5—7-ig be-nézze a kir. törvényszék tanácsstermébe, ugyan-csak elcsodálkozna. Látna, hogy a sok bíró, a rengeteg fiskális, a notáriusok és az ügyvédek patvaristái mind ott vannak. Fialtalja, öregek egy-aránt és — de nincs jó dolguk! — tanulnak. Egy közülök előad, a többi előtt könyv és jegyzetek vannak s midőn az előadó pontot tesz a mondani valója után, akkor megvitának minden szót. Erdemes öreg urak ugy tanulnak, mint a diákok. (Olyan is akad, aki szunyadoz.)

Laius szemlélnék azt hihetné, hogy ezek papok, akik betartják a közmondást és holtig tanulnak. Pedig hát jogászok és ennek okából ki is kell igazítani a közmondást, mert a jó jogász is holtig — de legalább is a nyugdíjig — tanul.

Amit pedig vállvetve tanulnak bírák és ügyvédek együtt, az egy közel 1000 §-ból álló új törvény, az 1911. évi I. törvényekbe foglalt *új polgári perrendtartás*, amely 1914. évi szeptember elsején életbe lép.

Ennek a törvénynek is fő jellemvonása a gyorsaság, ami az alperesek körében — ha tudnának róla — élénk izgalmat kelthetne.

Megtanulásra nem könnyű a törvény, ami kitűnik abból, hogy a miniszter ajánlotta az együtt tanulást és megígerte, hogy küld valami fő-fő tudóst, aki majd a gyűlékezre megmagyarázza mindazt, amit az kétségesnek vagy nem eléggé világosnak tart.

Ugyanis az új polgári perrendtartás foglalja össze először nálunk a különböző polgári peres és perenkívüli eljárásokat. Negyvennyolcig nagy volt a jogi bizonytalanság és oly hosszadalmas a peres eljárás, hogy egy közönséges „világos adóssági” per évekig tartott. A Bach-korszakban osztrák minta szerint ment a dolog. Az 1868. LIV. tc. — első polgári perrendi törvényünk — a parancsoló szükség hatása alatt sebteben készült az osztrák törvény mintájára. Ez a törvény márkör sem felelt meg a tudomány akkori állásának sem. De első lépés volt ez a haladás leírásán felele. Hiányosságai a gyakorlatban is hamar szembeötlőkké váltak és a sok panasza és sürgetése szülte az 1881. évi LIX. I.-cikket, mint novellaris intézkedést. Ez azonban a hosszadalmas irásbeliség és a merev formalizmuson ma sem változtatott.

Alapjában volt rossz a perrendtartás alkotmánya. Az irásbeliség módot nyújtott arra, hogy a régi táblabírók stílusban felírt prókatorok eszbeli tornát vívtak a szegény peres felek rovására s a szegény bírónak egy periraton 60 oldalat kellett elolvasnia, amíg 6 oldalra való veit talált a hosszú lére eresztett zagyvalékban.

Gyökeres átalakítás, sőt egészen új alkotás szükségére merült fel napról-napra. Olyan eljárási szabályra volt szükség, amely a szóbeliség, közvetlenség és nyilvánosság alapelemeit épült fel.

A régi megyei törvényszék idejében volt egy világos adóssági per, amely ma a járásbíróshoz tartozna és eltarthat 10 évig. De az ezután jött 68-iki törvény sem volt sokkal jobb. Ennél a törvényszéknel történt meg, hogy az apa, mint törvényszéki bíró kezdett bele egy perbe, amikor a fia még gölya jogász volt és a fia, mint törvényszéki bíró fejezte be. Ehhez a valósághoz hasonló az az adoma, amikor az öreg fiskális megszidta a fiát, mert egy hosszú pert hamarosan befejezték:

— Számár vagy fiám! Én 20 évig megélttem ebből a perből s te egy fél év alatt bevezged!

Már 1880-ban gondoskodik a kormány arról, hogy törvényjavaslat készüljön a szóbeliség, közvetlenség és nyilvánosság alapeleire fektetett perrendről. Ezt Emmér és Plosz készítettek el és Szilágyi Dezso valóította meg az 1893. évi XVIII. tc.-ben, amely azonban csak a járásbírósi eljárásban vitte keresztül a jelzett alapelveket. A törvényszéknel maradt — kevés kivétellel — minden a régiben. És most 1894. óta kétféleképpen meretett az igazság.

A járásbírósnál a kereset beadásától számított három hónap alatt már el is arverezték az alperest; a törvényszéknel pedig — a régi jó irásbeliség miatt — még most is folyamatban van egy olyan per, amelynek egyszeri átoltására három hónapi szabadságot kapott a referens.

A különböző elveken nyugvó eljárások bennük mutattak mutattak Justiciát. Egységes szabálygyűjteményt kellett tehát alkotni. Evtizedeken át ment a tervezés, míg végre Székely igazságügy-miniszter 1910. július végén benyújtotta az új polgári perrendtartás tervezetét a képviselőházban. Ebből lett aztán az 1911. évi I. tc., az új polgári perrendtartás.

Ez a törvény a járásbírósi eljárásban a sommás törvénynek (1893. XVIII. tc.) felel meg; a törvényszéki eljárásban pedig nagyjában olyan, mint eddig volt a sommás törvény felebbezési eljárása.

Írásbeliség helyett szóbeliséget, kötött bizonyítási rendszer helyett a bizonyítékok szabad merlegelését, eskü helyett a felek eskü alatti kihallgatását (quasi tanu) létesít és a „bizonyítékok” beszerzése tekintetében tágabb kört nyit a bíróságnak még a sommás eljárásnál is.

A perek 2500 koronáig, a váltót sem véve ki, a kir. járásbíróshoz tartoznak. Megszűnik a külön kereskedelmi hatáskör és az ugynevezett „kereskedelmi ünlők” és „kereskedelmi tanácsok” letűnnek a szereplés színteréről. (Eddig se

nagyon kellett a bírónak!) Megszűnik a házasságvédők szerepe is, e helyett házassági perekben a közérdeket a kir. ügyész képviseli. Az eddig elszórtan volt eljárások mind egybe gyűjtettek az új törvényben.

Alapelveiben nem vad idegen a jogászok előtt, de a részletekben annyi új van, hogy alapos tanulást, világos főt és nagy egyszerűtetet feltételez. Ez az oka annak a szokatlanságnak, hogy a jogászok összebujva tanulják. Gyakorolják, kiképzik önmagukat. Nagygyakorlatot tartanak; nem ugyan azért, hogy az alperesek ellenségeknél képzeljék magukat és réttegenek a hadi készütség láttán, hanem azért, hogy 1914. szeptember 1-től kezdve jól megállják helyeiket.

Január hó 17-én volt az első összejövetelel, amelyen dr. Illés Dezso ügyvéd adta elő a törvény legelején elhelyezett bírói hatáskör című és az egész törvénynek mumusát képező, legnehezebb részt. 24-én délelőtt 10 órától kezdve ugyan ő folytatta az előadást az „illetékesség”-ről, amely törvényrészlet az előbbihez hasonló nehézségeket tartalmazza a megtanulás, a biztos tudás szempontjából. Előadta egyes részeket meg: dr. Spitzer József ügyvéd, Csajághy Károly bíró, dr. Bajóti Ödön bíró, dr. Deszkássy Lajos jegyző, Csákány Sándor bíró. Később aztán jönnek más és más előadók is, amíg csak végére nem érnek jogászaink ennek a nagy törvénynek. Márciusban pedig megjön a miniszter kiküldöttje, mltagos Téri Gyula miniszteri tanácsos ur, aki az új törvénynek leg-alaposabb ismerője és aki jogászainknak egy hélig oktató előadást tart.

Egy szóval, mire beállna a szüret, úgy megváltozik a polgári pereskedés arculata: hogy ha felébredne valamelyik régi jó urambátyám táblabíró ur, könnyen úgy járna mint a feltámadt harc vitézek Mikszáth Uj Zrinyiászában, akik is Jézus! káoszal rohanták meg az előtűk prűszkölve-pölygve guruló vonatot nem kis mulatságra a nyajas olvasónak.

De igaz van annak a nyugalomba vonult bírónak is, aki apertén kimondta, — hallván a nagy felfordulást, — hogy dupla fizetésért se léne bele többé a bírói székbe. Hát az bizony nem is ebed utáni alvasra szánt angol borsék — a mai sietős világban!

Misszió Ságvaron.

P. Jámor László S. J. f. év február hó 4-től 11-ig a ságvári plébániában tartott igen nagy hatású missziót. A plébánia 1806-ban létesítettet s ez volt a plébániában az első misszió.

A hatalmas Istennek csodálatos kegyelme az, mi e község kath. hiveit a misszió alatt érte. Az 1200 lelket számláló plébániában alig maradt pár hívó a bűnbánat szentsége nélkül. A misszió alatt naponként 3—400 lélek áldozott, sőt még ma is naponként 60—70 hívó járul az Ur asztalához.

A misszió beszédekét 1000—1200 ember hallgatta végig naponként. A reformátusok közül is igen sokan voltak, kik a 7 napon át egyetlen szent beszédet sem mulasztottak el, és úgy látszik közülök sokan épültek a misszió beszédek hatása alatt.

Lélekemelő ünnepélyeket rendezett P. Jámor László a leányokkal a B. Szűz Mária tiszteletére, a legényekkel az Ottárszentség tiszteletére, imádására s végül a missziós kereszt megszentelése és felállításakor. Ezen ünnepélyek, ugy a hajadonoknak, mint ifjak és öregeknek szívébe kitörölhetetlen emléket véstek.

A misszió utolsó estjén tartotta a szeretett Atya bucsubeszédjét, mely annyira meghatotta az összes hallgatókat, hogy hangos zokogásban tört ki szüntelen, különösen midőn *Körmendy József* Ságvár agg plébánosától bucsuzott, megemlített, hogy a ságváriak egyedül a 3 óra plébánosuk ügybuzgóságának köszönhetik a szt. missziót, ki nem kímelve önmagát, agg létere annyit fáradozott, munkálkodott, csak azért, hogy szeretteit hivi meg az ő életében legalább egyszer részesüljenek a szt. misszió kegyelmeiben.

Igazán s őszintén mondvá, Ságvár katolikus népe teljesen megváltozott.

Február 11-én d. u. 3 órakor távozott Ságvárról P. Jámor László misszionárius, mikor is az egész község apraja-nagyja a plébániához gyűgyülekezett s nem riadva vissza a kemény hidegtől, kistorba állva a következő szavakkal bucsuzott, léstén vele, a jó Isten vezérére mindig útjában s könnyes szemekkel néztek a távozó kedves Atya után, kit egész bandérium kísért Kilitibe,

négy deli ifju lóháton és kilenc koci megrakott hívőkkel.

Némileg így róttá le halálját Ságvár közönsége azzai a szeretett Atyával szemben, ki Isten után annyi kegyelmeben részesítette őket.

Engedje az Ur Jézus, hogy ezen szt. misszió hatása alatt állhatatosan megmaradhassunk mindhalálig.

Szily Károly, kántortanító.

H I R E K.

— **Engesztelő ájtatosságok a székesegyházban.** A farsang utolsó napjaiban, különösen a városokbátt, a kath. Anyászentegyház tizenkilenc százados hitével a legm. Oltárszentség köré gyűjti hiveit, hogy a krisztusi kérelem szerint megengesztelje a szentségi Jézust, a farsang testetleket őt büneiért, botrányaiért; hogy a mulatságban hiveit mérsékelte, komolyságra figyelmeztesse. Ez az engesztelő ájtatosság igazán a nemesen érző, elites lelkek valásgyakorlata, mely a Krisztusfeledést emlékeztetéssel, a hitlenséget hűséggel pótolja; mely szánakozni tud, mikor a világ bűnei nem tobzódik, mely a farsangi napok siető büneit engesztelő imáival ipakodik jóvá tenni és levenni Krisztusról a gyáflazatot. A székesegyházban az engesztelő ájtatosság a farsang három utolsó napján esté 6 órakor kezdődik. Az első nap, a farsang-vasárnapon szentbeszédet egyekötte. A szentbeszédet Engelhardt Ferenc kepezdei igazgató tartja.

— **Uj udvari tanácsos.** A király *Burány* Gergely dr. csornai premontrei préposítanak, a közügyek és a közoktatásügy terén szerzett érdemei elismerésül a magyar királyi udvari tanácsosi címet adományozta. A királyi elismerés egy érdemkben gazdag tevékenység honorálása. Burány dr. prépost azok közé az emberek közé tartozik, akik a kötelelesség teljesítés és rendszeresítés miatt közbizalom megnyilvánulása alapján jutnak előkelő pozícióba. Nála ez a két tulajdonság — párosulva előkelő lelkiállattal — az, mely mindenkiben becsülést ébresztett irányában, aki csak érintkezett vele. Éveken át volt a készthelyi főgimnázium igazgatója.

— **Uj iparfelügyelő.** A keresk. miniszter *Balog* István kir. ipari segédfelügyelőt a veszprémi iparfelügyelői kerületnek vezetésével megbizta. Az új iparfelügyelő hivatalos működését már megkezdte.

— **Felolvasás.** Febr. 21-én délután 4 órakor *Nyári* István kegyesrendi főgimn. tanár felolvasást tart a főgimn. disztermében „A görög nők kezdetéről” (II. rész.) Belépő díj nincs.

— **A kath. kör teaestélye.** A kath. kör farsangi teaestélyét hétfőn tartja. Hisszük, hogy a kör vendégei ez alkalommal is nagy számban fognak megjelenni.

— **Elismerés.** Főmagasságu Bibornok püspök ur elrendelte, hogy *Lakatos* Karolin kövágóórsi tanítónőnek és *Pápa* György ugyanazon plébániához tartozó szepeदी kántortanítónak a tanügy terén kifejtett eredményes munkálkodásukért elismerése tudtul adassék.

— **Ünnepély az irgalmas nővérek zárójában.** Az irgalmas nővérek intézetébe bejáró növendékek *Mária-társulatának* tagjai f. hó 15-én változatos műsorral igen sikerült ünnepélyt rendeztek. Zeneszámok, szavalatok és két kis szindarabot adtak elő bájos közvetlenséggel. Az előadás végén ügyes összeállítással előképet mutattak be, mely az élet tengerén küzdő *Mária-leányt* ábrázolta a szűz Anya védőpalástja alatt. A termet zsufolóság megtöltő közönség őszinte tapsokkal jutalmazta az összes szereplőket. Itt említtük meg még, hogy a zárdának belső növendékei 18-án fenyesen sikerült disz-vizsgán mutatták be a tánc-tanulás terén szerzett ügyességüket.

— **A veszprémi Legényegyesület** farsangi előadása ma, vasárnap nem 6 órakor, hanem a templomi ájtatosságok miatt 8 órakor lesz megtartva. A nagyszabású műsört már mult számunkban hoztuk, most ismét felhívjuk rá az érdeklődők figyelmét.

— **A tűzéraktanya ügye.** Báró *Hazi* Samu honvédelmi miniszter már határozott a városnak a vegyes heji bizottság tárgyalási jegyzőkönyvében előterjesztett kéréseit illetőleg. A laktanya ügye tehát közeledek a megoldáshoz.

— **A veszprémi főgimnázium ifjúságának hangversenye.** A kegyesrendiek vezetése alatt álló r. kath. főgimnázium ifjúsága 1914. március 8-án a Nemzeti Színházban dr. Szabó Sándor, dr. Jánosi József és Ritter Lőrinc urak zeneszkörműködésével színelőadással egybekötött jótékony célú hangversenyt rendez. A műsort a következő számban közölni fogjuk.

— **Uj teasteélyek.** A veszprémi ker. Munkásegylet építő szakosztálya ezidőszáig már 4 teasteélyt rendezett saját helyiségeiben (Csatár-utca 4.), melyen számos tag, azok családtagjai, sőt vendégek is szép számban jelennek meg. Nevezett szakosztály elhatározta, hogy e teasteélyeket időszakonként tovább is megtartja, mert igen jó alkalmak arra, hogy a tagok és hozzátartozóik e családi összejöveteleken konferenciabeszédeket, ismeretterjesztő előadásokat, nemesen szórakoztató dolgokat halljanak. F. hó 22-én is lesz teasteély, amelyen a bevezetőbeszéd után 2 trefás monológot és 1 szavalatot produkálnak. Kérjük az érdeklődők becses figyelmét.

— **Gyógyszertár-megnyitás.** A szomszédos Nadasdlányi községben a belügyminiszter által engedélyezett új gyógyszertárt tulajdonosa, Wimmer Vilmos gyógyszerész folyó hó 14-én megejtett hivatalos vizsgálat után megnyitotta és azt a forgalomnak átadta.

— **A legközelebbi megyegyűlés.** Veszprém vármegye közönségeinek legközelebbi rendes tavaszi közgyűlése f. évi március 15-én lesz. A tárgysorozatot az 1885. évi XV. t.-cikk alapján már most, jóval előbb kiadták. Ez abban leli magyarázatát, hogy a tárgysorozatra pótdó megválasztás is felvették. A megyei pótdót kétféle százzal akarják emelni, amit a vasutaknak nyújtandó hozzájárulás tesz szükségessé. Ebből a pótdóbból befolyó összeggel akarják fedezni a megye ajánlatát a pápa — sümegi építendő vonalhoz, valamint a balatoni vasút részére már kiutalt támogatást, melyet ideiglenesen a megyei alapokból vettek fel.

— **Csatornázás.** Örömmel hallottuk az illetékes helyen is megerősített hírt, hogy a veszprémi általános csatornázás ügyét, mely pár év óta kevesebb fontos és érdekes ügyek mögött bókibokolt, a városi hatóság újra napirendre tűzi. Bizony előbbre való ez meg a piacter kiaszfalozásánál is.

— **Valótlan hír.** Köztudomású már, hogy Pillitz Mór, a veszprémvármegyei Takarékpénztár igazgatósági tagja egyes pénzintézeteknél a visszafizámtól vegett telepitett üzleti váltói között hamis váltókat is elhelyezett. Ennek a csunya, a megingatlan bizalommal rutul visszafelö megtevelyedésnek hírdeladással kapcsolatosan azonban tulzoztan riasztó hírek kerültek különösen a fővárosi sajtó révén forgalomba. Ezek a hírek a két legregibb, legerősebb veszprémi pénzintézetről híresztelnek sazezerkre rugó veszteségeket. Ez a híresztelés nem felel meg a valóságnak. Az igazság annyi, hogy a hatalmas Veszprémi Takarékpénztár s a jóhírnevű, felmíllió tartalekallappal, sőt külön veszteség-tartalekallappal is rendelkező s közel 25 éves multu Veszprémvármegyei Takarékpénztár Pillitz Mórral nagyobb összegű érdekeltségben volt. A kölcsönösszeg legnagyobb része azonban részint a zálogként elhelyezett részvényekben s értékpapirokban, részint jó hitelű kezesség révén is fedezetet talál s csakis a visszafizámtólásra telepitett váltók között szereplő hamis váltók fedezete kétes. Ez a kar azon nem a híresztelt kétszáz ezer, hanem előreláthatólag a huszezer koronát sem haladja meg. Ily veszteség pedig egyik intézetet sem rendítheti meg. Ez a valóságnak megfelelő tudósítás illetékes helyről származik.

— **Óvoda-gyűlés.** Az óvodabizottság f. hó 21-én ülést tartott a 3-ik áll. óvoda részére bérleendő helyiség ügyében.

— **Lewisch Robert** egyházi műpar-intézetének mai hirdetését olvasóink b. figyelmébe ajánljuk.

— **Lemondás.** Dr. Óvári Ferenc a képviselőtestület kebelében alakított mezőgazdasági bizottság tagságáról lemondott.

— **Köszönet.** Tolnay Kornél államvasuti igazgató elnök Veszprém város is üdvözölte hivatalba lépésekor. Az új elnök ezt a figyelmet megleghangú levélben köszönte meg.

— **Képzőművészet.** Az „Uj Igek” szerkesztősége f. évi február hó második felére tervezett tanító jellegű kiállítását elhalasztotta. Az Aurora művészeti egyesület küldeményében ugyanis több oly ultramodern képet talált, melyek esetleg a kiállítások tanító jellegét és célját rontották volna. Miért is tervezett kiállítását f. évi március hó első felében fogja megtartani a „Kéve” műv. egyesület rendezésében. Céja lesz a kiállításoknak, hogy a közönséget fokozatosan látni tanítsa s izlését fejlessze.

— **A síófői kikötő ügye.** Koller Sándor vármegyei alispánja f. hó 25-én Síófokra utazik, hogy résztvegyen a vármegyei képviselőtestületben s a síófői kikötő építése tárgyában aznapra kitűzött helyszíni szemle tárgyalásában. Kíséretében megy az építészeti hivatal főnöke, mint véleményt nyilvánító szakkezőt.

— **A sümegi kath. kör** mult vasárnap febr. 15-én tartotta megnyitó ünnepélyét, mely fényesen sikerült. Az ünnepélyt megnyitó Németh János szentszéki elnök, püebános, a kath. kör egyházi elnökének szívenként beszéde volt, melyet Sümegi Tivadar tisztartó világi elnök magas nívóú ünnepi beszéde követett. Sümegi a kath. kör tagjainak a hazafiság és vallásosság ápolását kötötte szívükre. Fénypanja volt a megnyitó ünnepélynek Huber János központi kiküldöttnek beszéde, melyben a kath. vallásnak a mai korban is nélkülözhetetlen szükségességéről beszélt. Ostorozta a szabadgondolkodókat, akik egyes helyeken aitiói sem riadnak vissza, hogy meg iskolás gyerekek lelkébe is belopják aistentelen elveiket. Pozitív esetet is hozott fel állása igazolására. Az ünnepélyt a „Himnusz” zárta be, melyet a kath. kör 70 tagból álló énekkara énekel.

— **A kaposvári kenyérgyár.** Érdekes tervvel foglalkoznak most Kaposvárt. A főváros példájára városi kenyérgyárat akarnak létesíteni. — Mindenesetre a város vezetőségének okának kell lenni, hogy a épest megteszi. Most folynak a parparlek s amitt egységes megállapodás létesül, elkészítik a tervket.

— **Uj rend a piacon.** Nem nálunk, hanem Győrben. Ez elárúsító kosáron, asztalkán, zsákon kis cégtáblákkal, függenek. Rajtuk az árúsító neve s lakóhelye. Igeen jó gondolat ez. Nemcsak a gyorsan hajtó, vagy busszal telő, vagy álldogáló kocsiakat lehet most már megjegyezni a kocsi-táblákról, hanem az árulókat is. — Rendőrségi szempontból is fontos ez, mert bárki is, panasz esetén, pontos jelentést tehet a rendőrségen. De hasznos a közönség érdekeiben is, mert alig mer hamisított cikkeket árulni bárki is, ha megjegyezhető neve miatt a megtörés hamar utolérheti.

— **Betörő szállodai inas.** Beniczky Lajos őrnagy a kaposvári 17-ik honvédegyaloezred parancsnoknak a kaposvári Korona-szállóban levő lakásába a mult szombaton behatolt Horváth Imre szállodai inas. Horváth külsőre, mikor az őrnagy eltávozott lakásából, felfeszítette az asztaliókat és az ott talált kulccsal fel akart nyitni egy vaskazettát, amelyben sok értékű tárgy volt. Beniczky őrnagy azonban éppen akkor lepett be a szobába és tetten érte a betörő inasát, akit feljelentettek a kaposvári rendőrségnél. Horváth ellen a szálló főpincére, Bilinszky Antal is feljelentést tett, mert meg hítfőn felteve egy szekrényt és abból mintegy 8—10 koronára váltópénzt és két doboz hölgy-cigarettát lopott el. Horváth a rendőrség előtt mindkét betörőbeismerte, amire átadták a kaposvári kir. ügyésznek.

— **Esküdtbíróóság.** Makkai János pápai ácssegéd az elmúlt ősszel alapos ok nélkül felidézett családi viszály után jó bepálinkázott állapotban forgópisztolyából öt lövést tett feleségére. A lövések mindegyike talált azonban az isteni Gondviselés, negmentette az asszony életét. Makkai ügyet e hó 16-án tárgyalta a veszprémi esküdtbíróóság. A tárgyalást Juraszek János törvényszéki elnök vezette, szavazóbírák Csákány Sándor és Szabó Sándor voltak. A vádat dr. Tenzlinger József kir. alügyész képviselte, hivatalból kirendelt védő dr. Sándorfi Kázmér ügyvéd volt. A bizonyítás lefolytatása, a hatalmas vád-és védőbeszédék és a magas nívóú elnöki fejtegetés meghallgatása után az esküdtek bűnösnek találták Makkait, akit szándékos emberölés kísérletének büntetéseért 3 évi fegyházra ítélte az esküdtbíróóság. Az ítélet jogerős.

— **A tanító megbecsülése.** Az ötvösi (Somogy) róm. kath. iskolázék Gáspár Gyula kántortanító tanítói fizetését az állami tanítók fizetésével egyenlősítvén, nevezett tanítónak évi 200 K fizetés természetével bíró személyi pótlékot szavazott meg. — A veszprémi ref. hitközség dr. Csajághy Sándor s dr. Csákány Sándor törvényszéki bírák indítványára Balassa Kálmán tanítónak 200 kor. drágasági pótlékot szavazott meg.

— **Prácer Albert Quintilianus-fordítása.** Prácer Albert ciszt. r. bakonyánai lelkész, ker. esperes, a magyar tud. akadémia megbízásából magyarra fordítja Quintilianus híres szónoklatát, az „Institutiones Oratoriae“-t. A jeles műfordításnak, melyről oly szaktekintélyek, mint Gyomlai, a legteljesebb elismerésnek hangján nyilatkoztak, az Akadémia kiadásában most jelent meg I. kötet, mely Quintilianus első hat könyvét tartalmazza.

— **Tűzkársegély.** A tanács Filó Gyula asztalosnak 240, özv. Szabó Józsefnek pedig 45 korona tűzkársegély megadását javasolja a városi közgyűlésnek.

— **Uj gyógyszertár.** A belügyminiszter a minap kelt rendeletével Balatonalmádiban gyógyszertár felállítását engedélyezte s a gyógyszertári jogot Raft Gyula sopronszéli gyógyszerésznek adományozta. Az új gyógyszerész, aki kitűnően felszerelt gyógyszerészeti laboratóriummal is rendelkezik — május 1-én nyitja meg gyógyszertárát Balatonalmádiban.

— **Veszprémi statisztika.** Az 1913. év folyamán született Veszprém városában: 197 fiú és 194 leány, összesen: 391. Meghalt összesen 419, tehát a halálozás 28-ai több volt mint a születés. Ha ebből leszámítjuk a vidékről behozott s itt elhalt, tehát nem helybeli egyéneknek halálását, ami kitett 62-öt, akkor is az összes természetes szaporodás csak 34 egyen volna. Vagyis minden ezerre 2 egyen. Ez a szám is igen alacsony, mert az ország átlagos természetes szaporodása 11-et tesz. Figyelmeztet minket ez a ridég számadat is arra, amit mi folyton hangoztatunk, hogy egészségügyi viszonyaink javítására sokkal több gondot kell fordítanunk, sőt áldozatokat is kell hoznunk.

— **Hírek Devecserből.** A dalárda vasárnap fényesen sikerült hangversenyt rendezett, amelynek legkiemelkedőbb száma: Kemény Béla művészi hegedűszólója, a Berán-nővérek négykézen előadott Trubaduria és Csajáginak Hajművésze volt. A nagy erkölcsi-és anyagi siker dr. Majtner Elemér elnök és Csaplár János karnagy érdeme. — Heves küzdelem mellett folytak le az iskolaszéki tagválasztások. A hatalmon levő gazdapárttal szemben a jobban szervezett iparospart vette fel a harcot, melynek eredményeként az iskolaszékből az összes gazdapártiak kibuktak. — Vasárnap a Bellovits összes helyiségében nagy gazdából lesz, amely a jelekből következtetve, népesnek ígérkezik. — Az új kaszinó hétfői batulybálja iránt nemcsak a városban, hanem a környékben is oly általános az érdeklődés, hogy bizvást állíthatjuk, ez lesz az idei farsang legsikerültebb mulatsága.

Alapítottott 1906.

KOMORAI BÉLA
Veszprém

Batori-utca 8. szám

Fa-szobrász és templomfestő, oltárépítő műfaragó műintézet

Templomi berendezés

Készíték mindenféle templomi és kápolna-berendezést

Régi oltár- és templomberendezések a legtartósabban aranyoztatnak és újítanak meg Munkamegtekintés, rajz és tervek díjmentesek

Jótállás mellett

készíték jutányos árban, tartós kivitelben stilszerű oltárokat, szószékeket, Urkoporsókat, louredesi barlangokat, keresztutakat, szt. szobrokat fából és templompadokat

— **Az Iparoskőr bálja** Egyik legnépesebb társadalmi egyesületünk, az Iparoskőr f. hó 14-én tartotta táncvigalmát. Az agilis vezetőség s a tagok lelkes buzgalmán minden szükséges intézkedést eleve megtett, hogy a mulatság kitünően sikerüljön. A társaság nem is volt hiábavaló. Az idekélők is lenyes anyagi s erkölcsi eredménnyel csatlakozott az előző évekhez, sőt talán azokat is föllülmutatogatottságra s kedélyességre nevezte. Különösen öröndetes látvány volt a jelen voltak szinte csodálatos összeforrása. Nem volt ott gazdag és gazdagabb, alsóbbrendű s előkelőbb. Mindannyi csak vendég volt s beilleszkedett tagja a reggelig tartó vidám, kedvesen szórakoztató hangulatú mulatójába. Az ilyen megértő, egymást tisztelő barátkozás teremti meg nemcsak a köznapni gondokat is elfelejtő derűs vidámságot, hanem a külső egygyéforrasra, a közeleti megértésre vezető társadalmi kapcsolatokat is.

— **A Dunántúli tűzoltók.** Kimutatás szerint Veszprém megye 182 községében 187 tűzoltótestület van. Ez persze úgy lehetséges, hogy néhány községben önkéntes és kötelező tűzoltótestület is működik. Somogy megye 310 községe közül 250-ben, Vas megye 616 községe közül 247-ben, Zalamegye 559 községe közül 31-ben, Baranyamegye 338 községe közül 131-ben, Tolnamegye 121 községe közül 22-ben van tűzoltótestület. Legtöbb van tehát Somogyban, vármegyénkben azonban minden községben van szervezett tűzoltóság. Az elsősegélyt Veszprém megyéé!

— **Uj városrészt.** A Csomai-telepei szomszédságban Adorján Mór építőmester több utcára osztott házcsopontra kér a városi hatóságtól építési engedélyt. A terv tetszetős, de az építészeti bizottság az engedély kiadását azon feltételhez kívánja kötni, hogy az új épületek után, miután azok magánterületen és a városban kívül épülnek, a városi pótló kedvezmény ne adassék meg és a vízvezeték, csatornazást és villanyvilágítás bevezetését maguk a tulajdonosok legyenek kötelesek sajátjukból elkészíttetni s ezen émen a városra semmi teher se háruljon.

— **Nyilatkozat.** A *Pillitz Dévid és Fia cég* elhunyt tagjának *Pillitz Mór*nak malversációját folytán némely lap általánosságban emlékezett meg a veszprémi intézeteket éri vesztéséről. E hírekket szemben tartozunk kijelenteni, hogy intézetünk nevezett céggel összekötöttségben nem állott. *Közgazdasági Bank és Takarékpénztár igazgatósága.*

— **Adomány az elagott iparosok alapja javára.** A veszprémi hitelszövetkezet igazgatósága, a veszprémi ipartestület által kezelt elagott iparosokat segélyező alap javára 20 koronát adományozott. Az ipartestület elnöksége ezután mond köszönetet a szives adományért.

— **Egy darab élet!** Gyakran megtörténik, hogy a sors egyik kezével az öröm, másikkal a szomorúság poharat nyújtja felénk. Így történt *Kovács Miklós* adásztelvi új jegyzővel is. Alig hogy rámosolygott a várta-várt öröm, az új állás elnyerése, a végzet már is könnyet fakasztott szeméből egy másik fordulatával. Febr. 11-én, amikor kihirdették előtte a választás kedvező eredményét, szomorú táviratot is kapott. Édes anyja halálát tudatták vele. Akire még előbb szeretettel gondolt s akinek a megválasztás hírüldésével boldog örömet akart szerezni, nem öröndhető fia sikerének. Öröme banat. Az élet ugy támad!

— **Uj távirda állomás.** A soproni m. kir. posta igazgatóság Veszprémvársányban a postahivatali távirdával ruházta fel *Pintér János* soproni m. kir. posta- és távirdaoszt. már néhány het óta ott is tartózkodik, hogy az ottani postahivatal vezetőjét — *Oroszlán Károly* német a távirda-állomás vezetésével járó teendőkre beoktassa.

— **Egy új kerület.** A közelmúlt napok politikai szenzációja az a törvényjavaslat volt, melyet a belügyminiszter az országgyűlési választókerületek új beosztásáról nyújtott be a képviselőházban. A törvényjavaslat értelmében 22-vel szaporodik a kerületek száma. Ebből a számból egy Zalavármegyére is esik. Az új kerület székhelye Pácsa lesz. Ezen rendelkezés által a nagykanizsai választókerület a városra fog korlátozódni. A régebben hozzátartozott vidéki községeket szétosztják a szomszédos kerületek között. A választók száma már is több kerületet tenne szükségessé, aminek ökövetlenül be kell következnie, ha a kulturális haladás még jobban fejlődik.

— **Közgyűlés.** A Közgazdasági Bank és Takarékpénztár f. hó 15. napján tartotta meg szép számu részvényes jelenlétében II. évi rendes közgyűlését. Mint a közgyűlési jelentésből kitűnik, az intézet rövid fennállása óta igen szép eredményt ért el s helyes tartalék politikájával ismét 15000 koronát helyezett a tartalékalaphoz. Hivatása magasztalan állott mikor a válságos időkben sem feledkezett meg a gazda közönségről és aldozatok arán is kölcsönt folyósított, hogy Svajcból tenyész-állatokat importálhassanak, melyek nemcsak a gazda közönségnek, hanem a magyar állattenyésztés ügyének is szolgálatot tett. A gondos körültekintéssel vezetett intézet joggal számíthat a közönség bizalmára mely bizalom különben az elmúlt válságos időkben már igen szépen nyilatkozott meg abban, hogy betétállománya 128.000 koronával emelkedett. De elvezi az intézet a vármegyei és városi bizalmat is, mert az ebben a vármegyei árva alapokból 100.000 korona, a városi alapokból pedig 10 százalékos betétet kapott. Az intézet összforgalma 20 millió korona volt s az elmúlt évben 300 ezer kor. alapítke mellett 39 ezer korona nyereséget ért el.

— **Husvétli tanulmányut.** A husvétli idő alatt tanulmányutat rendezünk Venezia, Firenze, Róma, Bologna és Padua városába. Indulás apr. 4-én a budai pályaudvarról, visszaérkezés április 16-án. Csatlakozni a közbeeső állomások is lehet. Az utazás mindvégig vasuton, gyorsvonattal történik. Résztvételi díj, melyben az utazás (Venezia-tól Padua-ig) foglaltnak, 230 korona. Jelentkezni lehet a peng beküldésével március 15-ig. *Lukács József* nagykanizsai főgimn. tanárnál, vagy *Berkes Ottó* kesztői kati. főgimn. igazgatónál. Részleges program a jelentkezés után.

— **A Korona-vendéglő új bérlője.** Ugy halljuk, hogy a Korona-szálloda május 1-én új bérlő kezére jut. Mostani bérlője *Zsebő József*, betegeskedése miatt a még hátralévő öt évet átengedi *Harangi Györgynek*, a balatonfüredi Eszterházy-szálló eddigi bérlőjének, aki így a szimpártoló egyesülettel tizenöt évre kötött szerződést. Az évi bér huszonegyezer korona.

— **A győri ágyugár magasépítkezéseit** a magyar ágyugár igazgatósága *Hoffmann Hugó* elnöke alatt tegnap tartott ülésén — *Hlatky-Schlechter* Lajos és fia győri cégnak ítélte oda, illetve hozzájárult a Skoda-gyáraknak ama törvényen alapuló jogából kifolyó határozatához, hogy a munkálatait az említett cégnak adassanak ki. Az emelendő épületek száma tíz, amelyeknek építőköltsége megközelítik a 3 millió koronát.

— **Községház átalakítása Zics községben.** (Somogy.) Zics község előjárósága a községházat átalakítja és új községi irodát és tanácstermet építtet; a költséget 7300 koronában állapították meg.

— **Urbéresék földvásárlása.** Vízváron (Somogy.) a községi urbéresék megvettek egy birtokot 116.000 koronáért. A vétel azért volt szükséges, mert a vízvári urbéreseknek alig volt birtokuk és marha-állományukat nem tudták kellően növelni.

— **Tűzoltó honvédek.** *Gombos Mihály* honvédezésre, a székesfehérvári 17-ik honvédegyalozred parancsnoka átiratot intézett *Simon Sándor* tűzoltóparancsnokhoz, kivel közölte, hogy az ezred kötelékében rendes tűzoltó osztagot fog felállítani. Tizenhat továbbszolgáló altsziből és 18 tényleges állománybeli katonából áll a tűzoltó osztag *Antoní* Olivér hadnagy parancsnoksága alatt. — **Feladata** lesz a tűzoltó-osztagnak, hogy a laktanya környékén előforduló tüzeseteknél a tűzoltóság megérkezéig is szakszerűen működjen s azután pedig a tűzoltósághoz csatlakozzék. Kéri az ezredes a székesfehérvári tűzoltótestületet, hogy a tűzoltó osztagba beosztott katonákat a tűzoltásban képezze ki. A tűzoltótestület parancsnoksága persze, készséggel tesz eleget a kérésemnek s az egész város közönsége is csak elismeréssel adózik a polgárok vagyonbiztonsága érdekében így humanusan cselekvő ezredes iránt.

— **Rejtélyes öngyilkosságról** értesít bennünket kövagyórsi tudósítónk. *Kövesy Gyula* ottani kovacssegéd mult vasárnap este az iparoskőr által tartott szüniedadás után, hol mint szereplő vett részt, szülei lakásán föbe lőtte magát. Jóró módu, rendezett viszonyok között élő szülők gyermeke volt; csendes természet folytán mindenki kedvelte s így megfajthetetlen titok fedt bűnös tettet.

— **Az új váltótörvény és a pénzintézetek.** Mint a „Balatonvidéki Hirmondó” tudósítja, — pénzintézeti körökben nagy melegegiedést keltett a képviselőház által a napokban elfogadott váltótörvény, mely a hitelforgalom számos akadályait elhárítja. Nagy örömet okozott az igazságügyminiszter azon kijelentése is, hogy a váltóval kapcsolatos hitelforgalmi jelölőlog szabályozását revizió alá veszi a s a törvényjavaslatot erre is elkészíti. A Pénzügyintézet Országos Egyesülete megbizta igazgatóját dr. *Hantos Elemér* országgyűlési képviselőt, hogy írja meg az új törvénynek hatását a gazdasági életre és hitelforgalomra, a pénzintézetek szempontjából.

**Egy jó családból való fiu
asztalostanoncnak
azonnal felvétetik KÖBER
LÁSZLÓ asztalosüzletébe
Veszprém, Hosszu-utca ::**

Többtermelés — munkásügy.

Irtá: *Rádovics László.*

2.

Ezideig temérdek panaszt lehet hallani ugy gazdasági iroktól, mint maguktól a gazdáktól, de a hiány megszüntetésére annál kevesebb gyakorlati kezdeményezést láthatunk. Pedig ha figyelemmel kutatunk, sok olyan okot találunk, ami orvoslva megtalálnánk az önálló gazdasági munkásosztály kialakulásának útait.

A munkásügy egyik mélyen járó okait a rossz lakás, vagy jobban mondva lakhatási viszonyoknak kell keresnünk. Ma már ott tartunk, hogy nemcsak a nagyvárosokban, ahol az emberek nagy tömege van összezsúfolva és ahol drága minden falpalatnyi föld, van lakásínség, hanem a faluban is, ahol aránylag kevés nép lakik s van szabad föld elég, ami építésre való volna. Pedig ez ma már alig lehetséges. A cselédsorban levő munkásosztály birtokot és házhelyet, ha rendelkezik is a hozzávaló tőkével, alig szerezhet, az önállóvá lével első feltétele tenál hiányzik. A kisebb birtokkal rendelkező pedig fél a birtok megosztás és elaprózódásnak még csak a gondolatától is, ezért terjed főként az egyke és ezért nem növekszik számbelileg

**Hazánk legelső
és legnagyobb**

templomberendezési műintézete.

Szobrászat, oltárépítész, aranyozás és festészet. Templomok stilszerű új berendezése. Oltárok, szószékek, kereszt-kutak, urkoporsók, szobrok, stációképek, gyónószékek és templompadok készítése.

Régi oltárok renoválása, aranyozása és festése.

Templomfestés a legegyszerűbbtől a legművészibb kivitelig. Szegény templomoknak kedvezmény és részlettörlesztés. Munkamegtékedés és megbeszélés végett saját költségemen utazom. Készített munkáim művészi és tartós kivitelét elismerő iratok ezreivel bizonyíthatom.

**Arjegyzék ingyen
és bérmentesen.**

LEWISCH ROBERT Szombathely.

A Dunántul legszolidabb és legkötelesebb egyházi műiparintézete.

Terv, költségvetés, helyszíni szemle díjmentesen.

Ugy technológiai, valamint a külföld legelsőrendű műintézeteiben elsajátított sokoldalú gyakorlati képzettsége folytán ajánlkozik a főtisztelendő Klerusnak **oltárok, szószékek, stációképek, szobrok, keresztlőkutak, urkoporsók** stb. legművésziesebb előállítására, valamint ilyenek stilszerű kiváló ízlésű **restaurálására**, illetve **festésére és aranyozására.**

Templomfestés a legegyszerűbbtől a legművészibb kivitelig.

Antik utánzása, illetve antikszerű festés, aranyozás, polyrozott márványozás, színes pácolás.

Mintákkal kívánatra készséggel szolgálok.

LORENCZ ANTAL Zalaegerszeg, Eötvös-utca 6. szám.

A müncheni keresztény művészeti társaság tagja.

a falu népe. Nagy baj, hogy nincs a terjeszkedésre alkalmas terület. Falun belterületeket beépíteni alig lehet, művelhető és művelés alatt álló földeket nem építenek be. Még így is megtörténik, hogy egyik faluban pl. egy udvarban 5-7 család van együtt, mindegyik a maga külön lakó és melléképületeivel. Nagyon helyes tehát a munkaslakásokról szóló törvénynek megalkotása, mely lehetővé teszi állami támogatás mellett lakások építését és így munkás existenciák létesülését. Csak az a kár, hogy a gyakorlatban csak nagyon kevés helyen vétek igénybe ezen törvény nyújtotta alkalmakat, mik a munkáshiány orvoslására vezetnének.

A falusi társadalom vezetőinek elsősorban ezt a hiányt kellene tanulmányozni, alkalmas helyet érdemes családokat kiválasztani, akik által azután megvalósítanák a törvény gondolatát.

Nagyobb urodalmakban, főként dohánytermelő vidékeken, igen helyes és gyakorlatias módját választják meg a munkáskezelésnek. A dohánytermelő urodalom épített munkaslakásokat és abban elhelyezi munkásait. A dohányos vagy dohánykertész se nem cseled, se önállósággal nem bír. Megkapja a munkaitól a lakást, kertet, állattartást, ami megadja neki a megélhetésnek alapjait és műveli a rábízott földet. Ennek művelése mellett azonban még más munkát is végezhet és végez is nagyszámu családjával, a tapasztalás is azt mutatja, hogy az ilyen családok nem hodolnak az egyéneknek, mert itt a gyermekek száma nem ijeszt meg a családfőt a vagyon megosztásának gondolatával, sőt minél nagyobb a családja, annál nagyobb előnyökhoz jut, annál több a kenyérkereső munkáskéz. És ez az eljárás a munkálatonak is előnyére szolgál, mert könnyebben jut olcsóbb és megbízhatóbb munkaerőhöz. Ha pedig a dohánytermelésnél alkalmazott, itt változt eljárást szelebb körben megvalósítanák a munkálatok más termelési ágaknál, főleg a kapásnövényeknél, mint pl. a cukorrépa, kukorica-termelésnél is, akkor az nagyon sokat lendítené a munkáshiány megszüntetésén. Az olyan helyeken, ahol munkásházak építése nagyobb nehézségekbe ütközik, vagy nem lehetséges a különálló házak nagy építési költségei, vagy alkalmas telkek megszerzése miatt, ott lehetne gondolni a **közös munkástelepek** létesítésére, akár urodalmak, akár községek létesítésén is azokat. A közös munkástelepeknek a külön épített munkásházákból létesített telepek felett azon előnyük volna, hogy aránylag olcsóbb építési költségekből kisebb helyeken lehetne létesíteni és nem a munkások, hanem a munkaadók tulajdonában maradna.

Önálló munkásosztály kialakulását megnehezíti az a körülmény is, hogy épen a szegénysorsu munkás van kizárva az állattartás lehetőségétől is. Pedig azt gondolhatni, hogy falun állattartás nélkül megélni nem lehet. Szükséges az állattartás a mindennapi élelmi szükségletek fedezésére, de fontos mint fő jövedelmi forrás is. Ez pedig legelő terület és külön megszerzett legeltetési jog nélkül nem lehetséges. A közös legelőterület azonban nem a községek tulajdonában van a legtöbb helyen, hanem külön testületek, az u. n. közbirtok-

kosság kezében van és a közbirtokosság a saját belátása szerint kezelni vagyonát és ez a közbirtokossági belátás írtai lehetetlenné azt, hogy a szegényebb ember és így a munkásosztály, a melynek nincs semmi köze a közbirtokossággal, állatot tarthasson és abból jövedelmet szerezzen. Mert míg a közbirtokosság a saját tagjainak megfelelő olcsó legeltetési jogot ad, másokkal szemben oly nagy követelésekkel áll elő, ami egyenesen kizárja az állattartás jövedelmező voltát. Mindaddig tehát, amíg csak ezen a nehézségen is nem segítünk, míg lehetővé nem válik, hogy a falusi lakosságnak egyik rétege se legyen kizárva a közös legelőnek használatából, aligha lehet szó önálló munkásosztály kialakulásáról, mert megélhetésének legegyszerűbb eszközeivel nem rendelkezik. E bajnak orvoslása, ha nem családunk, a törvényhatóságok feladata lenne, a közbirtokossági vagyon fölött való felügyeleti és kezelési jog ezeket illeti.

A falun való megélhetésnek és mezőgazdasággal való foglalkozásnak harmadik alapföltétele a föld. E nélkül nem tud kialakulni az önálló mezőgazdasági munkásosztály se. Amely arányban növekedik a falusi lakosság művelése alatt álló föld, épp oly arányban nő a népesség is. Azt tapasztalhatjuk, hogy az egyke rendszer is — eltekintve ennek okaitól — ott hódít, ahol a lakosság nem igen jut újabb földekre és a munkáshiány is ott jelentkezik nagyobb mértékben, ahol egy-egy falut több nagy urodalom vesz körül. A munkáshiány megszüntetésére tehát alig kínálkozik alkalmasabb orvosság, mint több földhöz juttatni a falu népét, teret adni a falusi lakosság terjeszkedésének és növekedésének. (Folyt. köv.)

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEI.

D. L. Z. Bpest. Solait köszönjük. Alkalmadtán jönni fog. — **Szeberényi L. Mike.** A jövő szombat közöljük. Köszönünk a mellett szives üdvözlét. — **Dorsoduro.** Amint átvezük, levélben részletesen elmondjuk felfogásunk. Örülünk felelésének. — **Váth.** Regebbi és újabb kéziműt vettük. Egy kis türelmet kerünk s kívánásra teljesül. — **Kérdézősködőknek.** Erdélyi Gyula címe: Budapest, VIII., Főherceg Sándor-utca 9. szám, III. em. 16. a.

IRODALOM.

* **Jogi vizsgák letétele és módzatai az érvényben levő szabályok szerint** címmel egy rendkívül hézagpótló mű látta el a napokban a sajtót. Behatóan, komoly szakértelemmel és precizitással ismereti az egyetemi tanrendszert és a mai jogszekszés határait, úgy pedagógiai, mint gazdasági szempontokból. Megszívlendő tanácsokat ad egyben ezek orvoslására, megjelölve a helyes utat alapos jogszekszés nevelésére. A joghallgatóknak, szigorítóknak, ügyvéd- és bíró-jelölteknek szakszerű felvilágosítást nyújt minden tanulmányi kérdésben és valamennyi jogi vizsgára, — beleértve az egyesületi ügyvédi és bírói vizsgát is. A könyv Lepage Lajos Kolozsvári egyetemi könyvtár-kezelés kiadásában és a dr. Dobó jogi és ügyvédi Szeminárium (Kolozsvár, Bolyai-utca 3.) szerkesztésében jelent meg.

Anyakönyvi kivonat.

Születés.

Szukob Antal m. v. mozdonyfűtő és Kronstein Katalin leánya Margit r. kath. — Bertalan László Zsigmond kir. törvényszéki írnök és Citting Margit leánya Margit Mária r. kath. — Lenner Mihály napszamos és Kronstein Anna fia István r. kath. — Szegeyi Ágnes háziasalád fia Kálmán Károly r. kath. — Segesdi Kálmán kórházi gondnok és Lángi Karolina fia Kálmán ref. — Rábaközi Mihály kömivesség és Jánosik Erzsébet fia Sándor r. kath. — Antal Emma fűrdősnő leánya Irén Anna ref. — Gárdián Ágnes napszamossegéd és Kandler Gizella Erzsébet fia Ferenc Gyula r. kath. — Nagy János városi könyvnyomdász és Simon Anna fia Ferenc r. kath.

Házaság.

Gombos István 20 hónapos r. kath. — Bognár János ácsmester 69 éves r. kath. — Kioó János 15 hónapos r. kath. — Glüek Mária 6 hónapos r. kath. — Özv. Szalai István Fábán Ágnes napszamossegéd 68 éves ref. — Paur Ilona 3 éves r. kath.

Házasság.

Kumli Mihály napszamos r. kath. és Hofman Katalin r. kath. — Albrecht Ármin Alajos sütősegéd r. kath. és Széll Emilia r. kath. — Héjas István óras és ékszerész r. kath. és Szelmajer Róza Erzsébet r. kath. — Jung Mihály kisbirtokos r. kath. és Léber Katalin r. kath. — Noszlopai István szűrposztóképzítő segéd r. kath. és Troll Anna szobaleány r. kath. — Hajek Edő cukrász r. kath. és Kreiczler Erzsébet ref.

Házvezetőnőknek ajánlkozik plébániára egy árvaleány. Cím: M. B. Magyarpolány, (Veszprém megye) u. p. Bakonygyepes.

!! ÉRTESÍTÉS !!

A nagyérdemű hölgyközönség szives tudomására hozom, hogy a legegység tavaszi kiadását és felöltő lapok megérkeztek. Rendeléseket a tavaszi és nyári időnyre bármikor a legnagyobb készséggel fogadok el. Elegáns és remek kiállításban készültök, raglánok, gallérok, princesek, japán kabátok, belépők, egyáltalán mindenféle a szakmába vágó dolgok készítettnek. — Kaphatók továbbá raktárra készült kész felöltők hölgyek és gyermeklánykák részére. Eladó azonkívül több új férfi öltöny, férfi szövetek és egy elegáns új sötétkék bársony készűm, nagyon olcsó áron. — Mély tisztelettel vár tömeges rendelést **PAAL LAJOS** angol női szabó, Veszprém, a „Korona” szobában.

Templomgyertyák minden nagyságban.

4-szer finomított órk-lámpaolaj, melynek tisztaságáért szavatolunk.

A Nagykanizsa és környékén lakó főt. papság

szives figyelmébe ajánlja magát

GYENES ÉS SZABÓ

fűszer- és csemegekereskedő cég,

mint Nagykanizsán egyetlen katolikus e szakmába vágó üzletét. — Raktáron tartjuk csakis a legjobb minőségű fűszereket és csemege-árakat, honi és külföldi borokat, likőröket, pezsgőket, sajtokat, halakat, naponta érkező friss felvágottakat, prágai sonkát, bécsujhelyi virslit stb.

Szives pártfogást kér GYENES ÉS SZABÓ (ezelőtt Marton és Huber) Nagykanizsa, Deáktér 15.

Nagy raktár az összes ásványvizekből.

Telefonszám 91.

Bakos Kálmán

fűszer- és csmegekereskedő
Különlegessége

Finom Hentesárúk Jardinettok

Déli- és friss Gyümölcsök

Konzervekben dús választék

Hazai és külföldi

Borkülönlegességek

Pezsgők

Ásványvizek nagy raktára

Sajt, Vaj, Konzervfélék,
Sardiniák, Pástétomok

Megjelent az 1914. évre szóló árjegyzék
nagy terjedelemben az összes raktaron levő
árúkról, melyet bárkinek ingyen megküldök

Telefon
55. szám

Sürgőnycim
BAKOS
fűszeres

Telefon 49. (interurbán)

Wellner Gyula fogműterme

Veszprém, Rákóczi-tér 22. sz.
(Dr. Spitzer-féle ház.)

Ajánlja magát minden a fogászat körébe vágó esetekre.

Szájpadlás nélküli műfogak!

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészítő
VESZPRÉMBEN
Ostromlépcső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig — pneumatikai rendszer szerint. ORGONÁK átalakítását és hangolását jutányos árban számítom. Iskolák részére HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben készítek. ZONGORÁK javítását és hangolását úgy helyben, mint vidéken a lehető legrövidebb idő alatt eszközölök.

MIELŐTT SZŐLŐVESSZŐT SZŐLŐOLTVÁNYT, — BORT —

gyümölcs- és diszfát

vásárolna, a saját érdekében kérje legújabb képes árjegyzékünket, mely mindenkire nézve sok hasznos tudnivalót tartalmaz. — Pontos cím:

Szücs Sándor Fia
szőlőoltványtelep és bortermelő részv.-t.
BIHARDIÓSZEG.

Egy-két középiskolai osztályt végzett, jó családból való fiú az Egyházmegyei Könyvnyomdába tanulóknak megfelelő fizetéssel felvétetik

HAJEK EDE cukrászdája

VESZPRÉMBEN, Güzellátér 7. sz.
(Közgazd.-Bank épület.)
Alapítottát 1870-ben.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására hozni, hogy boldogult atyám

ÜZLETÉT

átvettem s főtörékvésem oda irányul, hogy a nagyérdemű közönség legkényesebb izlésének eleget tegyek.

KUGLER ÉS VIKUS budapesti cs. és kir. udvari cukrászoknál,

valamint külföldön szerzett tapasztalataimmal iparkodni fogok a nb. közönség igényeit teljesen kielégíteni.

Az üzletemben rendelt torták, kréme, parfék, szulcok, formafagylaltok, sütemény-különlegességek, thea-sütemények stb. stb. saját felügyeletem alatt a legnagyobb tisztasággal készülnek elsőrendű anyagból s kizárólag thea-vajjal.

Legfinomabb thea-sütemények, piskóták, bonbonok, cukorkák, befőttek nagy választékban mindenkor kaphatók.

Kérem a nagyérdemű közönségnek szives pártfogását. Kiváló tisztelettel:

Hajek Ede,
cukrász.

Megrendelések úgy helyben mint vidékre, vasár- és ünnepnapokon is, pontosan teljesítetnek.